

REFERAT

Møte i Statnetts Markeds- og driftsforum 2016-04

Møtedato/tid/sted:

08. november 2016 / kl. 08:30 og 9. november kl. 11:00 / Nydalen Allé 33

Saksbehandler/adm. enhet:

Gabriella Larsson / ST

Medlemmer tilstede:

Wenche Teigland
Hilde Bakken
Bård Olav Uthus
Jon-Erik Holst
Frode Leversund
Knut Lockert
Oluf Ulseth
Kristin Karlstad

Fraværende:

Jon Eirik Holst
Morten Rosæg

Statnetts administrasjon tilstede:

Bente Monica Haaland
Erik Skjelbred
Øivind Rue
Tom Tellefsen
Kristin Munthe
Håkon Borgen (fra sak 2016-04-03)
Anders Kringstad (sak 2016-04-03)

Dokumentet sendes til:

KL, Arkiv

Dato:

---

8. november 2016 / kl. 08:30

SAK NR.

SAK

Møtet ble åpnet

Referat fra forrige møte ble godkjent.

2016-04-01 **Sakslista fra styret**

Bente Monica Haaland presenterte saken.

Innspill til Statnett

Forumet stilte spørsmål omkring IKT sikkerhet og hvilken myndighet som bør ha kontroll på denne infrastrukturen, og hvorvidt Statnett og bransjen har sammenfallende interesser.

2016-04-02 **Temaer som diskuteres i strategiprosessen 2017**

Bente Monica Haaland presenterte saken.

Innspill til Statnett

Forumet er fornøyd med muligheten til å komme med innspill tidlig i prosessen. I tillegg er de positive til systematikken og mener det er viktig med tydelige strategiske mål slik at man kan måle en fremdrift. Forumet ønsker å være med videre i prosessen og, om mulig, å komme med innspill enda en gang innen den endelige strategien beslutes i mars / april 2017.

Forumet etterlyser kundeperspektivet, inklusive produsentene, i strategidiskusjonen: Hvordan kan Statnett bidra til å øke verdien for kundene? Det er i denne sammenhengen viktig å se på verdiskaping i hele verdikjeden.

Tema 1: Hvordan sikre bærekraftig og kostnadseffektiv nettutvikling og anleggsforvaltning

Forumet savner en diskusjon om tariffvirkningen og mener at det er veldig viktig å se dette i en sammenheng. Hvor lav tariffen kan holdes er kjernespørsmålet og en rasjonell nettutvikling burde innebære at tariffen er i fokus.

Kostnadsfokus, transparens, roller og verdiskaping er de sentrale elementene i dette temaet. Forumet mener det har vært en positiv utvikling i kostnadsorientering og transparens, men det er viktig å hele tiden ha fokus på dette. Når det gjelder roller så oppfatter forumet at Statnetts rolle bør være tydelig avgrenset til transmisjon, og at strategiprosessen med fordel også kan diskutere ulike måter å håndtere skillet mellom systemansvar og netteier. Verdiskaping omhandler alle aktører i det norske kraftsystemet.

Forumet etterlyser en diskusjon om bruk av elektrisitet i andre sektorer, inklusive landbasert olje- og gassvirksomhet.

Tema 2: Nordisk samarbeid

Forumet er positivt til et bredt nordisk samarbeid. Samtidig understrekes behovet både av å sette langsiktige og prinsipielle mål for samarbeidet, og betydningen av å fremme norsk verdiskaping. Forumet mener videre at inngangen til samarbeidet er betydningsfull, der det er viktig å løfte frem mulighetene først og ikke begrensningene (som nasjonalt ansvar for forsyningssikkerheten).

Tema 3: Hvor offensiv skal Statnett være i videre digitalisering?

Innenfor dette tema er det viktig å skille mellom hva som er strategi for Statnett og hva som er strategi for bransjen. Det er bred støtte til en digitalisering av egne prosesser i Statnett, men ikke som driver av en digitalisering i hele strømmarkedet. Det er videre viktig at digitalisering i Statnett leder til kostnadsforbedringer. Kostnadsspørsmålet er sentralt her også – store, offentlige IKT prosjekter blir som regel veldig dyre.

Tema 4: Kabelstrategi

Roller og verdiskaping er sentrale temaer her. Samfunnsøkonomisk lønnsomhet for Norge skal være drivende i den videre utviklingen.

En troverdig rolle som systemoperatør forutsetter et klart skille mellom rollen som netteier og systemansvarlig. Statnetts rolle som systemdriftsansvarlig gjør at driftserfaring er viktig ved håndtering av både eksisterende og nye kabler. Noen mente dette skal vektlegges i stor grad ved vurdering av nye prosjekter mens andre mente dette primært var relevant for driftshåndtering av ny kapasitet, ikke for konsesjonsbehandlingen.

2016-04-03 **LMA – langsiktig markedsanalyse**

Håkon Borgen og Anders Kringstad presenterte saken.

Innspill til Statnett Forumet setter pris på åpenhet omkring hva Statnett legger til grunn i sine beregninger samt økt konsistens mellom forutsetninger i egne prosjekter, da det er viktig for aktørene å forstå dette.

Forumet mener videre at det er viktig at Statnett ser analysene i sammenheng slik at man optimerer for maksimal verdiskaping i Norge. Det ble reist spørsmål ved om det kan være krevende at Statnett har et offentlig syn på framtidig kraftpris, og om et alternativ kan være å bruke eksterne markedsanalyser for å ha et nøytralt syn.

2016-04-04 **HMS handlingsplan og risikoreport HMS**

Håkon Borgen presenterte saken.

Innspill til Statnett Bransjen mener det er positivt at Statnett er aktive på dette området og ser gjerne at Statnett besøker andre aktører for å dele med seg av sine erfaringer.

Den største risikoen er dårlig/manglende planlegging. Det er dermed i tidlig fase man kan redusere risikoen mest. Videre tar kulturoppbygging tid og veldig ofte kan rutineoppgaver bli farlige. Forumet mener derfor at etterlevelse og lederskap er ekstremt viktig da kulturskaping er en ferskvare. Likeså er valg av leverandører og internkontroll viktig.

Forumet mener samhandling i bransjen er viktig og til tross for at det pågår et samarbeid så finnes det forbedringspotensial. Bransjen inviterer Statnett til tettere samarbeid.

2016-04-05 **Orientering om driften**

Tom Tellefsen presenterte saken.

Innspill til Statnett Forumet etterlyste mer informasjon etter utfallet av Oslofjordforbindelsen. I situasjoner der det er tvil om hva som er årsaken, kan en vurdere om også dette skal kommuniseres. På den måten blir aktørene bedre i stand til å forstå usikkerheten i forhold til idriftsetting og kapasitet.

2016-04-06 **Eventuelt**

Temaer som forumet gjerne vil høre mer om er risikovurdering og forebyggende vedlikehold.

Møte med Styret 9. november 2016 / kl. 11:00.

Styreleder Per Hjort ønsket forumet velkommen, og poengterte at styret ønsker en åpen og direkte kommunikasjon. Han understreket videre at det stilles spesielle krav til monopolvirksomhet, både når det gjelder transparens og imøtekommenhet og at styret er bevisst på at Statnetts beslutninger påvirker aktører rundt Statnett. Styreleder ønsker innspill fra MDF på hvordan de kan gjøre seg relevant for styret.

Møteleder for forumet presenterte sine tanker omkring hvordan forumet kan være relevant for styret og ga en konkret tilbakemelding på de temaer som analyseres i strategiprosessen.

MDF mener at gjennom å bli invitert i en tidlig fase i prosessene er forumet i stand til å gi relevante innspill. Forumet setter for eksempel pris på at de har fått gitt innspill til de tema som diskuteres i strategiprosessen. Videre er forumet svært fornøyd med en positiv utvikling på transparens og åpenhet og poengterer at gjennom å kommunisere på et tidlig stadium, hvilket Statnett gjør i NUP prosessen, så skaper man tillit til at de riktige investeringene blir gjort. Bransjen har da også mulighet å utfordre beslutninger som blir tatt. Betydningen av tariffen og hvordan det påvirker investeringer er viktig.

Tilbakemelding på de strategiske tema som analyseres i strategiprosessen:

- Hvordan sikre verdiskaping i verdikjeden er sentralt og det er viktig at det kommer tydelig frem i beslutningsgrunnlaget. Rolleavklaring TSO/DSO er viktig og det er også koblet til hvilken rolle Statnett skal ta i forhold til sluttbrukermarkedet.
- Å ivareta rollen som både systemoperatør og netteier i en periode med store investeringer er ekstremt viktig. Det er avgjørende at effektivitet står høyt på styrets agenda og at alle investeringer er samfunnsøkonomisk begrunnet – en dynamisk tilnærming til investeringsporteføljen er ønskelig slik at Statnett har mulighet til å ta innover seg kundens behov til enhver tid.
- Utenlandskabler er tett koblet til denne rolleavklaringen; tilliten til en uavhengig rolle er ekstremt viktig. Videre er det viktig å ivareta handelskapasitet og verdier på de eksisterende kablene.
- I diskusjonen om Statnetts samarbeid i Norden så er inngangen betydningsfull. Man bør lage en tydelig visjon om hva man ønsker å oppnå før man legger inn begrensninger som at forsyningssikkerheten er et nasjonalt anliggende.
- I en digitaliseringsdiskusjon er det avgjørende å skille mellom tiltak som kun omhandler egen organisasjon og tiltak som påvirker andre bransjeaktører. MDF ønsket at Statnetts strategi fokuserte på det første punktet.

Andre innspill fra MDF gikk på at petroleumssektoren mener at verdiskaping i det norske samfunnet er sentralt og man er nødt til å tenke langsiktig om de verdier man har på norsk sokkel. Videre ble det poengtert at man i tillegg til samfunnsøkonomisk lønnsomhet også må ta hensyn til fordelingsvirkninger av nye investeringer og kabler, og at tariffens utforming derfor er sentral for alle strategiske diskusjoner. De strategiske beslutningene Statnett tar i dag vil ha virkninger langt fremover og man oppfordrer Statnett til å ta kloke beslutninger og lage en felles plan for å sikre verdiene.

Videre ønsker forumet at Statnett deler sine erfaringer med håndteringen av ulykkene i bransjen.

Forumet mener at dialogen med Statnett er blitt bedre. Samtidig kan det være krevende å utfordre Statnett, og det ble reist spørsmål ved om Statnett kunne gi økt rom også for kritiske røster på for eksempel høstkonferansen. Å være litt mer selvkritisk er verdifullt for Statnett.

Forumet ga også innspill på at det er sentralt at markedet verdsetter de norske vannkraftressursene og at den nordiske agendaen er avgjørende for at produktene blir prissatt ordentlig. Statnett bør således jobbe for å utvikle markeder og ha en aktiv rolle ved prissetting av produktene.

Styret var fornøyd med tilbakemeldingene, og bekreftet at de er opptatt av samtlige punkter. Styret mener det er gledelig å høre at Statnett oppfattes som åpnere – det innebærer tillit. I styrets rettingslinjer ligger mandatet om at Statnett skal drive sin virksomhet på en samfunnsøkonomisk lønnsom måte men det finnes grensesnitt som er krevende. Elhub er et eksempel på dette. Det er imidlertid ikke noe mål for Statnett å utvikle virksomheten utenfor selskapets mandat. Statnett ønsker således ikke å bli en sluttbrukeraktør, men hele bransjen står overfor digitale utfordringer som vil endre måten vi drifter systemet på. Statnett, sammen med bransjen, er nødt til å forstå dette. Det er store endringer koblet til IKT som vil utfordre hele bransjen og man er nødt til å være rigget på sluttbrukersiden slik at man kan møte disse endringer. Styret vil gjerne ha MDF innspill på dette.

Statnett har tre roller – systemansvarlig, nettplanlegger og utreder - hvilket er krevende. Investeringsomfang og kostnadskontroll står øverst på styrets liste. Etersom Statnett ikke har konkurranse er det viktig å skape trykk på kostnadsutviklingen.

Styret setter pris på at MDF gir konkrete innspill og mener at det er viktig for Statnett å være ydmyk og åpen for innspill. Styret stiller seg positivt til innspillet om å ha en mer kritisk sesjon på høstkonferansen som gir en mer kritisk vinkling av Statnett. Etersom Statnett er et monopol er det særdeles viktig å utfordre selskapet. I tillegg vil gjerne styret at MDF hjelper styret å forstå markeder og trender og hvordan dette vil påvirke nettbehovet fremover: Hva er bransjens fremtidsbehov? I tillegg ønsker styret innspill på hvordan bransjen jobber med HMS.

MDF kommenterte direkte på en del av de problemstillingene som styret løftet frem. Når det gjelder bransjens beredskap på digitalisering mener MDF at det er en økende oppmerksomhet rundt digitalisering. MDF er kritiske til et engasjement fra Statnett i sluttbrukermarkedet, og det er avgjørende at Statnett er tydelig i sin kommunikasjon om hensikten med engasjementet. Likeså er det viktig at Statnett kommuniserer tydelig rundt hva årsakene er til at man mener det er behov for å høste erfaring fra drift av kablene. Flere i forumet pekte på at driftshåndtering ikke kunne være avgjørende for selve vurderingen av behov og lønnsomhet ved kabelen.

Energi Norge samarbeider med hele NHO om HMS. Utfordringen er at kraftbransjen oppnår middels resultater, men har en veldig god selvtillit. Bransjens resultater er ikke alarmerende dårlige men det er utfordrende at det ikke skjer en forbedring.

Avslutningsvis oppsummerte styreleder møtet med at samarbeidet har blitt utviklet, at man har blitt flinkere til å ta dialogen istedenfor å posisjonere seg. Styret er opptatt av å bringe Statnett videre og i strategiarbeidet er det noen hovedelementer som er viktige: Å bygge en kultur (HMS), å klargjøre TSO-rollen og se sammenhengen mellom de tre rollene til Statnett, hvordan Statnett vil se ut etter investeringstoppen, hvordan Statnett skal jobbe for å holde tariffen nede/stabil samt grensnittet omkring digitalisering.